

Ona tili

I qism

2

novda
edutainment

S.D.Kuranov

Ona tili

2-sinf

I qism

Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun darslik

Ta'limni rivojlantirish markazi huzuridagi ilmiy-metodik
kengash tomonidan tavsiya etilgan.

Toshkent – 2023

Tovushlar va harflar

Bobojon, davlat o'zi nima?

Bolam, qara, dunyo xaritasiga e'tibor qil. Unda davlatimiz O'zbekiston boshqa yuzlab davlatlar ichida ajralib turibdi. Davlat, eng avvalo, o'z maydoniga ega bo'lishi kerak. Davlatning o'z aholisi, hamma birdek amal qiladigan qonunlari bo'ladi. Eng muhimi, davlat mustaqil bo'ladi.

Davlat ham bizning oilaga o'xshar ekan. Faqat u oilamizdan million marta kattaroq!

-
1. Davlatning yana qanday belgilarini bilasiz?
 2. Davlatning o'z tili va alifbosi ham bo'lishi kerakmi?
 3. O'zbek tilida nechta tovush va harf bor?

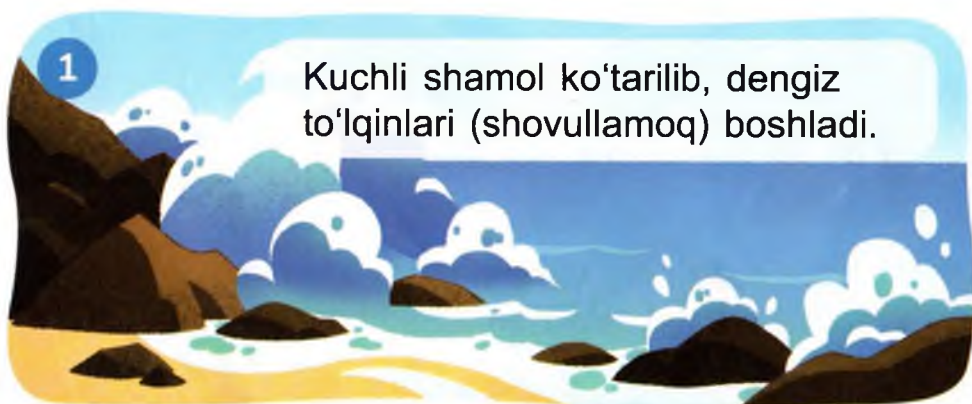

E'tibor bilan o'qing.

Biz – odamlar atrofimizdagi turli xil tovushlarni eshitamiz:

1-mashq. Rasmlarga e'tibor bering. Qavslarni ochib, gaplarni to'g'rilab o'qing va ko'chiring.

2

Mushukcha (miyovlamoq) yugurib daraxt tepasiga chiqib oldi.

3

Cho'ponning bo'ribosar iti tuni bilan (vovullamoq) chiqdi.

2-mashq. Rasmlarga qarang. Ular asosida bir nechta gap tuzing.

Odamlar gapirganda hosil bo'ladigan tovushlar tabiatdagi boshqa tovushlardan farq qiladimi?

Qoidani tushunib oling.

Faqat odamlargina tovushlar yordamida so'zlar, gaplar tuza oladi va o'zaro suhbatlashadi. Odamlar so'zlashganda talaffuz qiladigan tovushlar *nutq tovushlari* deyiladi.

3-mashq. Matnni o'qing. Savollarga javob bering. Matnni ko'chiring.

Hamma hovlining o'rtasidagi katta doshqozon atrofiga yig'ilgan. Ayollar sopi uzun kagpir bilan galma-gal qozonni kavlashyapti. Bolalar qiy-chuvlashib o'ynashyapti. Munisa xola esa childirmani baka-bum qilib chalgancha qo'shiq kuylamoqda.

1. Matnda qaysi taomning tayyorlanish jarayoni tasvirlangan
2. Bolalar nima qilishyapti?
3. Kattalar nima bilan band?

Atrofingizda eshitilayotgan tovushlar ishtirokida 3 ta gap tuzing.

1. O'zbekistonning poytaxti qaysi shahar?
Uning nomini ayting va yozing.

2. Poytaxtimiz haqida so'z ketganda ko'z
oldingizga nimalar keladi?

Qoidani tushunib oling.

Tovushlar yozuvda *harflar* bilan
ifodalanadi. ✓

4-mashq. Tovushlarni harflar bilan ifodalashga
harakat qiling.

1

2

3

4

Mundarija:

1-mavzu.	O'zbekiston – mustaqil davlat	
	Tovushlar va harflar	4
2-mavzu.	Mehmondo'st o'zbek xalqi	
	Unli tovushlar va harflar	16-17
3-mavzu.	Samarqand – go'zal shahar	
	Undosh tovushlar va harflar	30-31
4-mavzu.	Ulug' allomalar yurti	
	Jarangli va jarangsiz undosh tovushlar	46
5-mavzu.	Bola odobi bilan aziz	
	J, x va h tovushlarining talaffuzi va imlosi	60
6-mavzu.	Mening mahallam	
	Harf birikmasi bilan ifodalanadigan undoshlar	76